

BIA-P. 2.3.1/3-99

โลกอื่น

ชุดหมอนล้อ อันดับ ๒๒

อุทิศนา

จักรธรรมะมาลัย	จะหมื่นทั่วทั้งชาติตรี
แผ่ธรรมะรังษี	ตามพระพุทธรูปประสงค์ ฯ
มั่นหมายจะเสริมศาสน์	สถาปน์โลกให้อยู่ยัง
ปลอดภัยพินาศ, คง	เป็นโลกศุขสถาพร ฯ
หากแลงพระธรรมญาณ	อันธพาลกลีบร
จะครองโลกเป็นอากร	ให้เลวลูสเตรจนาจาน ฯ
จะทุกขทนทนังคินัน	พิฆาตกนบมีประมาณ
ด้วยเหตุอหังการ	เข้าครองโลกวิโยคกรรม ฯ
บรรษัทพระพุทธรองค์	จึงประสงค์ประกอบกรรม
ตามแนวพระธรรมนำ	ให้โลกผองผ่องพินัย ฯ
เผยแผ่พระธรรมทาน	ให้ไพศาลพิชิตชัย
แปดหมื่นสพนันย	อุทิศทั่วทั้งชาติตรี ฯ

พ.ท.

๒๕๒๓

โลกอื่น

ชุดหมอนส้อยันต์ ๒๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๒,๐๐๐ เล่ม

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๘

โลกกลียุค

โลกทุกวันนี้ อยู่ในชั้น กลียุค
ที่เบิกบุง เร็วสุด ถึงจุดสลาย
จะสิ้นสุด มนุษยธรรม ต่ำอบาย
เพราะเห็นกง-จักรร้าย เป็นดอกบัว

กิเลสใส- หัวส่ง ลงปลักกิเลส
มีความแคว่น แสนวิเศษ มาสมหัว
สามารถดูต ดิ่งกันไป ใจมืดมัว
เห็นตนตัว ที่จมกาม ว่าความเจริญ

มองไม่เห็น ศีลธรรม ว่าจำเป็น
สำหรับอยู่ สุขเย็น ควรสรรเสริญ
เกียรติ กาม กิน บำป็น ยิ่งกว่ากิน
แล้วหลงเพลิน ความบ้า ว่าศีลธรรม.

พ. อินทร...

คำปรารภ

การวัดค่าของพื้นที่หรือขนาดของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
เพื่อที่จะได้ค่าของขนาดพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิตนั้น
จะต้องใช้เครื่องมือวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ที่แน่นอนก่อน แล้วจึงค่อยวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
นั้นต่อไป

ดังนั้น เมื่อเราต้องการวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ก็จะต้องใช้เครื่องมือวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ที่แน่นอนก่อน แล้วจึงค่อยวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
นั้นต่อไป

เมื่อเราต้องการวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ก็จะต้องใช้เครื่องมือวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ที่แน่นอนก่อน แล้วจึงค่อยวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
นั้นต่อไป

ดังนั้น เมื่อเราต้องการวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ก็จะต้องใช้เครื่องมือวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
ที่แน่นอนก่อน แล้วจึงค่อยวัดค่าของพื้นที่ของรูปทรงเรขาคณิต
นั้นต่อไป

โลกอื่น

ท่านอากันตกะ ผู้มาเยี่ยมวัด ทั้งหลาย,

 อาตมาขอแสดงความยินดี ในการมาของท่านทั้ง
หลาย และขอต้อนรับตามที่您将ทำได้ ในลักษณะของธรรมะ
ปฏิสันถาร, ไม่มีวัตถุสิ่งของเครื่องเลี้ยง เครื่องดื่มอะไร
สำหรับจะปฏิสันถาร, แล้วก็ปฏิสันถารโดยธรรม เพื่อ
จะได้รับประโยชน์จากพระธรรม, เป็นเรื่องประโยชน์
ทางฝ่ายจิตใจ.

 แล้วอีกอย่างหนึ่ง ต้อนรับ ด้วยที่นั่งที่นอนของ
พระพุทธเจ้า คืออีกโลกหนึ่ง เป็นเรื่องอีกโลกหนึ่ง.

อบรมคณะครูอาจารย์ ณ ลานหินโค้ง สวนโมกขพลาราม ไซยา

๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๗

แผ่นดินนี้เป็นที่นั่งนอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า
 ประสูติกลางดิน, พระพุทธเจ้าตรัสรู้กลางดิน, พระพุทธ-
 เจ้าสอนกลางดิน, อยู่กับพื้นดิน ภูมิพื้นดิน, นิพพานคือ
 ตายก็กลางดิน, ให้กลางดินนี้มันเป็นอีกโลกหนึ่งก็ว่าได้.
 ท่านทั้งหลายไม่เคยจะนั่งกลางดิน, ไปที่ไหน เขาก็ให้นั่ง
 เก้าอี้บนพรมบนเบาะ, ไม่เคยสัมผัสโลกของพระพุทธเจ้า
 คือกลางดิน. วันนี้อาตมาก็ต้อนรับด้วย แผ่นดิน ซึ่งเป็น
 โลกอีกโลกหนึ่ง.

ทำไมจะต้องเรียกว่าอีกโลกหนึ่ง เพราะว่ามันรู้สึก
 ต่างกัน. เมื่อไปนั่งไปนอนบนที่พนักอันสวยงามหรูหรา
 จิตใจมันไปอีกอย่างหนึ่ง, พอมานั่งลงกลางดิน จิตใจมัน
 เป็นอีกอย่างหนึ่ง. ขอให้ท่านทั้งหลายเทียบเคียงดูเอา
 เองแล้วก็จะรู้สึกได้เองว่า โลกอื่น, โลกอื่นนั้นมันหมาย
 ความว่าอย่างไร, โลกอื่นจากที่เราเคยชินนั้นมันเป็นอย่าง
 ไร, ฉะนั้นวันนี้การบรรยายนี้ ก็จะพูดเรื่องโลกอื่น, โลกอื่น.

ศึกษาคำว่า โลก, โลกอื่น.

โดยทั่วไปที่พูดๆ สอนๆ กันอยู่ โลกอื่นนั้น เขา
 ว่าเป็นไปถึงต่อตายแล้ว นั้นมันโลกในความละเมอเพื่อฝัน จริง

หรือไม่จริงก็ไม่รู้; แต่ว่าโลกอันที่นี้และเดี๋ยวนี้ ที่สัมผัส
ได้จริงนั้นมันก็ยังมิอยู่.

เราดูคำว่าโลกๆ โลกคืออะไร? โลกคือตัวแผ่นดิน
นั้นก็ไม่มีความหมายอะไรนัก; แต่ที่เข้ามากระ-
ทบใจ ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางผิวหนัง ทางจิต
ใจ นั้นแหละคือโลก. ถ้าเราไม่มี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
มันก็ไม่ทำอะไรคือก็ไม่มีโลก; ฉะนั้น สิ่งเข้ามากกระทบ
ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ ที่เรียกว่า
รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธัมมารมณฺ์ นั้นแหละคือ
โลก. มันนำมาให้อย่างไร? ก็แปลกๆ กันไป ตามชนิด
ตามสถานที่ หรือตามเวลา. ถ้ามันเข้ามากกระทบแล้วก็
เรียกว่ามันมี, ถ้ามันไม่ได้เข้ามากกระทบ ก็เท่ากับว่ามัน
ไม่มี. นี่คิดดูให้ดี ถ้าสมมติว่าเราไม่มีตา หู จมูก ลิ้น กาย
ใจ อะไรๆ มันก็ไม่มี, โลกก็ไม่มี, อะไรก็ไม่มี, ไม่มีไป
หมด. เพราะมี ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี้ อะไรๆ มัน
จึงมี, มีเท่าที่ หกอย่างนี้ มันจะรู้สึกได้. ถ้าสมมติว่า
เรามีเกินหกอย่าง เป็นเจ็ดอย่างแปดอย่างมันก็ต้องมีอีก, มี
อีกสองสามอย่าง ตามที่ว่าเครื่องรับ คืออายตนะในภายใน
จะมีอย่างไร.

เดี๋ยวนี้เอาเป็นว่าเรามีหกอย่าง ตา หู จมูก ลิ้น
 ใจ, หกอย่างสำหรับจะรับเอารูปเสียง กลิ่น รส โสภณ-
 ฐัพพะสัมผัสมารมณฺ์; สิ่งที่เรียกว่า โลกๆ มันก็คือแค่รูป
 เสียง กลิ่น รส โสภณฐัพพะสัมผัสมารมณฺ์ นั้นแหละ. พระ-
 พุทธเจ้าก็ตรัสเรียกอันนี้ว่าโลก คือมันมีอยู่จริง, มันมา
 กระทบจริง, แล้วรู้สึกได้จริง.

มันน้อยที่ว่า เราจะแพ้หรือชนะมัน; ถ้าเรา
 ไม่ทัน มีแต่อวิชชา สิ่งที่เรียกว่าโลกๆเหล่านี้ ก็เข้า
 มาทำให้เกิดกิเลสตัณหา และเป็นทุกข์, แล้วก็โดยไม่
 รู้สึกตัวด้วย. แต่ถ้าเรามีสติปัญญา รู้เท่าทัน สิ่งเหล่านี้ก็
 ไม่มาทำให้เกิดกิเลสตัณหา และเกิดทุกข์, เพียงเท่านี้
 เราก็ได้โลกอย่างอื่นเสียแล้ว, ได้โลกอย่างอื่นเสียแล้ว คือ
 โลกชนิดที่ไม่มีความทุกข์ทรมาน. ถ้าเราไปหลงไหลใน
 เรื่องทางอายตนะ ตา หู จมูก ลิ้น ใจ เราจะได้รับแต่โลก
 ที่เป็นการทนทุกข์ทรมาน.

โลกเปลี่ยนได้ตามที่เราต้องการ หรือตามธรรมชาติ

ถ้าเรามีสติปัญญา รู้จักทำจิตใจไม่ให้ตกไปภาย
 ใต้ความหลอกลวงของสิ่งเหล่านั้นแล้ว เราก็มีโลกอย่าง

อื่นอยู่ คือโลกที่สะอาด โลกที่เก๋เลี้ยง โลกที่ไม่มีทุกข์
โลกที่ไม่ทรمان, นี้เรียกว่าโลกอื่น. โดยที่ร่างกายไม่ต้อง
แตกตายไป เราเปลี่ยนโลกได้ตามที่เราต้องการ.

เราไม่ต้องรอจนร่างกายแตกตายเข้าโลงแล้วจึงจะ
ไปโลกอื่น, เราอยู่ที่นี้แหละ แล้วเราก็ อาจจะมีโลกอื่นได้,
เปลี่ยนเป็นโลกเหล่านี้ได้ตามที่เราต้องการ. ข้อนี้สำเร็จ
อยู่ที่เราควบคุมบังคับ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ของเราอย่าง
ไร. พูดอีกทีหนึ่งก็ว่าแล้วแต่เราจะทำให้จิตใจมันก้าวหน้า,
ก้าวหน้าสูงขึ้นไปอย่างไร. สมมุติว่าเคยกินเหล้าเมาหยำเป
ก็มีโลกชนิดหนึ่ง, พอมันเลิกได้ไม่กินเลย มันก็กลายเป็น
โลกอีกชนิดหนึ่ง, ทุกเรื่องก็จะเป็นอย่างนี้; เราจะจัดโลก
อื่นได้ตามที่เราต้องการ.

อาตมาอยากจะแนะนำ ให้สังเกตว่า เราเปลี่ยนโลก
อื่นมาเรื่อย และที่จริง โดยธรรมชาติมันก็เปลี่ยนแล้ว
เปลี่ยนโดยธรรมชาติ มันตายตัวอย่างนั้น, เราจะเปลี่ยน
ชนิดที่ไม่ใช่เป็นตามธรรมชาติ เอาตามที่เราจัด เราทำขึ้น
โดยเฉพาะ.

ที่ว่ามัน เป็นมาตามธรรมชาติ นั้น ก็หมายความว่า :— พ่อคลอดออกมาจากท้องแม่ มันก็มี โลกของลูกทารก นอนเบอบอยู่ในเบาะ มันก็โลกของลูกทารก. อะไร ๆ เท่าที่มันจะเข้ามาสัมผัสลูกทารกนั้น คือโลกของลูกทารก. เช่นทารกมันนั่งได้ เดินได้ วิ่งได้ โลกของมันก็เปลี่ยน ๆ ไป, มันได้สัมผัสทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจมากขึ้น โลกของมันก็เปลี่ยนไป.

พอมาเป็นเด็กวัยรุ่น มันก็รับอะไรมา โลกของมันก็เปลี่ยนไป, เป็นหนุ่มสาวเต็มทีก็ได้รับอะไรมา, ขวนขวายอะไรมา ก็มีโลกที่เปลี่ยนไปดุจดังงามก็.

ที่นี้พอมาถึง โลกพ่อบ้านแม่เรือน ; เป็นพ่อบ้านแม่เรือน รับภาระหนักเหมือนวัวควายลากแอกลากไถ อยู่ โลกมันก็เปลี่ยน เปลี่ยนเป็นคนละโลก, คือสิ่งที่มากระทบจิตนั้นมันเปลี่ยน.

ที่นี้ต่อมาเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ เป็นคนเฒ่าคนแก่ โลกมันก็เป็นอีกโลกหนึ่ง.

นี้ตามธรรมชาติโลกมันก็เปลี่ยน, จะเปลี่ยนมาก
เปลี่ยนน้อย หรือเปลี่ยนได้เท่าไร มันก็ไม่แน่ดอก. แต่ว่า
อาการเปลี่ยนนั้นมันมีอยู่อย่างนั้น; เป็นทารกก็รู้จักแต่ดูด
นม, เป็นเด็กโตหน่อยก็รู้จักของเล่นของอ้อย, เป็นวัยรุ่น
เป็นหนุ่มเป็นสาว ก็รู้อะไรบ้างของกามารมณ์มากจน
โลกมันก็เปลี่ยน, เป็นพ่อบ้านแม่เรือน ภาระหนักต้องหา
เงิน ต้องรับผิดชอบ ต้องอะไรต่างๆ โลกมันก็ยังเปลี่ยน
เปลี่ยนเป็นโลกที่หนักอึ้ง.

ทีนี้ ผ่านไปเสร็จแล้ว เป็นผู้ใหญ่สูงอายุลแล้ว
มันควรจะเปลี่ยนไปในทางที่สงบ, สงบ คือไม่วุ่นวายเหมือน
แต่ก่อน; ถ้าจะพูดตรงก็ว่า ไม่บ้าเหมือนแต่ก่อน. พอ
สูงอายุนักเข้า มาถึงกับว่า แก่เฒ่าแล้ว มันก็ควรจะเปลี่ยน
เป็นโลกอีกโลกหนึ่ง คือโลกของผู้ที่มีความรู้เรื่องโลกดี
สามารถจะสั่งสอนชี้แจงเรื่องโลกทั้งหลายนี้ให้เด็ก ๆ เขา
รู้เขาเข้าใจ จะได้เดินมาอย่างถูกต้อง ตามลำดับ ๆ มันถึง
จุดหมายปลายทาง เร็วขึ้น.

ถ้าใครยังซ้าซากอยู่ที่จุดไหน ก็เรียกว่า มันไม่
ก้าวหน้า. จะเป็นเด็กอมมืออยู่เรื่อยไปมันก็ไม่ไหว, จะ

เป็นเด็กวัยรุ่นอยู่เรื่อยไปก็ไม่ไหว, เป็นหนุ่มสาวอยู่
 เรื่อยไปก็ไม่ไหว, เป็นพ่อบ้านแม่เรือนอยู่ตลอดไปมันก็ไม่
 ไหว; มันต้องรู้จักถอนตัว, ถอนตัวออกมาเสียจากภาระ
 อันหนัก เพราะว่าได้พยายามมาจนตลอดชีวิตแล้ว มันควร
 จะมีหลักทรัพย์ หรือมีอะไรต่างๆ ชนิดที่ไม่ต้องทำงานหนัก
 อย่างวุ่นหรือควายที่ลากเกวียน. นั่นมันเปลี่ยนโลก มัน
 เปลี่ยนโลก.

พอมาถึงอายุชั้นสุดท้ายนั้น เป็นผู้สูงอายุแล้ว
 ควรจะได้รับโลกอีกโลกหนึ่ง คือ โลกแห่งความสงบ
 โลกแห่งความสะอาด โลกแห่งความเยือกเย็น โลกแห่ง
 ความสว่างไสว.

นี่ขอให้มุ่งหมายว่า เราจะมีโลกอย่างนั้นด้วยกัน
 ทุกคน เมื่ออายุมากขึ้นมากขึ้น ให้ได้มีโลกที่สะอาด สว่าง
 สงบ เยือกเย็นแจ่มแจ้ง ทำตนเป็นผู้นำผู้สอนลูกเด็ก ๆ
 ชั้นหลัง ๆ ได้. นี่จึงจะเรียกว่าจบ, จบชั้น, จบการปฏิบัติ
 ชีวิต จะเรียกว่าการทำหน้าที่ชีวิต มันจบชั้น, มันจบ
 ด้วยการมาอยู่ในโลกอีกโลกหนึ่ง มีแต่ความสว่างไสว ไม่
 ใงไม่หลงในสิ่งใด, ก็มีความสงบ เพราะไม่ทำผิด, เพราะ

มีความแจ่มแจ้งสว่างไสว, ไม่ทำผิด มันก็มีความสงบ,
 ดูแล้วมันก็ไม่มีความทุกข์ ไม่มีกิเลส. นี้เรียกว่ามัน
 สะอาดดี จะแบ่งเป็นกษัตริย์คนตอนก็สุดแท้ : ตงแต่ว่าเกิดจาก
 ท้องมารดาว่าจะเข้าโลงนั้น, จะแบ่งเป็นห้าตอนหกตอน-
 เจ็ดตอนก็ได้ทั้งนั้นแหละ แต่มันเป็นคนละตอน เพราะว่า
 มันมีการสัมผัสสิ่งรอบตัวต่างกัน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
 ชุติเดิมนั้นแหละ, ชุติเดิมนั้นแหละ. แต่เดี๋ยวนี้ มีสิ่งที่
 กระทบแล้วมันรับเอาต่างกัน, รับเอาต่างกัน.

ตัวอย่างเช่นว่าลูกเด็ก ๆ ทารก ถ้าได้เงินมันก็ไม่
 มีความหมายอะไร, มันรับเอาโดยไม่รู้ว่ามีความหมายอะไร.
 ถ้าเป็นเด็กโตแล้ว ได้เงินมันก็พอใจ, เด็กวัยรุ่นหรือหนุ่ม
 สาวได้เงินแล้วก็ยิ่งเพลิดเพลินรื่นเริง. คนสูงอายุแล้วได้
 เงินก็จะคิดตั้งเนื้อตั้งตัวตั้งทุนตั้งการงาน, แล้วคนที่แก่มาก
 แล้ว ก็คิดทำบุญทำทาน คิดเสียสละ คิดจะให้มันว่าง.

นี่ช่วยจำไว้ว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ชุติเดี๋ยวนี้
 มันก็รับเอาสิ่งที่เข้ามากกระทบ ในลักษณะต่างๆกัน ตาม
 วัยหรือตามรุ่นของเรา. ฉะนั้นเราจึงเปลี่ยนโลกเรื่อยไป
 จากโลกของเด็กทารก มาเป็นโลกของเด็กวิ่งได้เดินได้, จาก

โลกของเด็กวิ่งได้เดินได้ มาเป็นโลกของเด็กวัยรุ่นกำลัง
 คคะนอง, จากโลกของเด็กวัยรุ่นก็มาเป็นโลกของคนหนุ่ม
 สาว, จากโลกของคนหนุ่มสาว ก็มาเป็นโลกของพ่อบ้าน
 แม่เรือน. ระยะนี้ยาวหน่อย ลากเกวียนกันยาวหน่อย
 จนกว่ามันจะมาถึงขั้นที่สูงอายุมากพอที่จะรู้สึกพอกันที เบื่อ
 แล้วเรื่องลากเกวียน, ชีวิตนั้นพอกันทีเบื่อแล้ว ต้องการ
 จะหยุดจะพัก, ไม่ต้องการเรื่องยุ่ง ไม่ต้องการยุ่ง คือต้อง
 การโลกสงบ.

ถ้าใครเปลี่ยนโลกได้ตามลำดับอย่างที่ว่านี้ ก็
 เรียกว่า ไม่เสียที ที่ได้เกิดมา คือได้ ชมรสครบหมดทุก
 โลก, ทุกโลก และโลกสุดท้าย คือว่างไป ว่างไปเป็น
 นิพพาน.

**มีการศึกษา, สติปัญญาถูกต้อง,
 จะเปลี่ยนโลกได้.**

ปัญหามันมีอยู่ว่า จะเปลี่ยนโลกได้อย่างไร? ข้อนี้
 มันก็จะปล่อยไปตามธรรมชาติอย่างเดียว นั่นคงไม่ปลอดภัย,
 จะปล่อยให้มันเป็นไปเองเปะปะตามธรรมชาติ ใหญ่

โตขึ้นมาเอง เปลี่ยนเองนี้ มันก็เปลี่ยนเหมือนกันแหละ
แต่มันไม่ปลอดภัย, จะต้องมีการศึกษา มีสติปัญญา รู้
เรื่องสิ่งเหล่านี้ ควบคุมสิ่งเหล่านี้ ให้เปลี่ยนมาอย่างมี
หลักมีเกณฑ์ ถูกต้องตามกฎหมายของธรรมชาติ.

ถ้าจะพูดอย่างรวบรัดก็ว่า ให้รู้สึกว่ามันดีขึ้น,
แล้วมันก็ ถูกต้องยิ่งขึ้น. เอาตามคัมภีร์ ในบาลีที่ว่า เกิด
มาในโลกแรกก็คือโลกกามโลก คือเป็นสัตว์ที่ยินดีพอใจใน
กาม, ^{๕๕๔}นี่ก็เป็นระยะหนึ่งระยะหนึ่ง ตั้งแต่เกิดมากว่าจะเป็น
หนุ่มเป็นสาว ^{๕๕๕}นี้ก็อยู่ในกามโลก, พอใจในกาม. ต่อมา
ก็เป็นรูปโลก — พอใจในสิ่งที่เห็นวัตถุ เงินทองข้าวของ
เรือกสวนไร่ไร่นา ^{๕๕๖}นี่มันก็ตอนหนึ่ง. พอต่อไปอีก แก่ชรา
มากเข้า ก็เป็นอรุปรโลก ชอบสิ่งที่ไม่มีรูป คือบุญกุศลเป็น
ต้น ^{๕๕๗}ซึ่งมันไม่มีรูป.

ทีนี้ถ้ามันยังฉลาดต่อไปอีก มันก็จะเหนือโลก,
เหนือโลก เป็นโลกุตตรหรือนิพพาน, เหนือโลก. โลกบ้าง
บอ ๆ ที่แล้วมาแต่หนหลัง พอกันที, พอกันที, ต้องการจะ
มีจิตใจชนิดที่อยู่เหนือโลก, ไม่มีอะไรมาปรุงแต่งจิตใจ ให้

ยินดียินร้าย รักโกรธเกลียดกลัวได้อีกต่อไป. นั่นแหละ
เรียกว่าเหนือโลก, เข้าใจได้ง่ายๆ.

ถ้าสิ่งใดๆในโลก มันเข้ามากระทบแล้ว ทำให้เรา
ต้องมีความรักความโกรธ ความเกลียดความกลัว ความวิตก
กังวลอาลัยอาวรณ์ อิจจาริษาอะไรก็ตามเถอะ; นี้เรียก
ว่าคนนั้นมัน จมโลก, มันยังอยู่ใต้โลก. ถ้าได้ศึกษามาพอ
แล้ว ดำรงจิตไว้ชนิดที่ว่า ไม่มีอะไรที่จะเข้ามาปรุงแต่งจิตใจ
ให้เป็นอย่างนั้น, นี้ก็เรียกว่าเหนือโลก. เมื่อมัน เบื่อใน
เรื่อง กามโลก ในรูปโลก ในอรูปโลกแล้ว มัน ก็มีแต่
โลกุตตระเท่านั้นแหละ, จะไปถึงหรือไม่ถึงนั้นมันอีกปัญหา
หนึ่ง, แต่มันมีที่สูงสุดที่โลกุตตระ.

เข้าตอนแรกก็พอใจในกาม ในกามารมณ์ ใน
บ้จจัยแห่งกามารมณ์ กามคุณไปพักหนึ่ง, ต่อมาก็พอใจใน
ทรัพย์สินสมบัติ ในหลักทรัพย์ เรือกสวนไร่นา ต่อมาก็พอใจ
ในเรื่องอรูปคือเกียรติยศชื่อเสียงบุญกุศล. ถ้าจะไปต่อไป
อีกทีนี้ก็เหนือโลก, เหนือสิ่งเหล่านั้นทั้งหมดแหละ.

นี่พิจารณาดูเถอะ ก็คนมันขึ้นมาได้ถึงขั้นนี้? มัน
มักจะจมตายอยู่ในโลก เป็นเด็กหัวหงอก จมกามารมณ์

ตายอยู่ในขณะนี้ ไม่ได้พ้นขึ้นมาจากกามโลกด้วยซ้ำไป, หรือว่าอย่างดีพ้นมาจากกามโลก มาจมนตายอยู่ที่รูปโลก ทรัพย์สินสมบัติสิ่งของนี้. ทินตาเผอิญขึ้นมาได้ออกชนหนึ่ง มาหลงในเกียรติยศชื่อเสียงบุญกุศล; นัยงเหลืออยู่ว่าจะไปต่อไปได้หรือไม่ โดยมากมันก็ตายอยู่แค่นี้ ตายอยู่แค่นี้ในโลกแห่งอรุป.

คนไม่รู้จักเลือกโลกได้ถูกต้องเพราะไม่มีธรรมะ.

ที่พูดนี้ไม่ใช่ว่าจะตลกดูหมิ่นใคร แต่บอกให้ทราบ ว่า เรื่องมันมีอยู่อย่างนี้ คือเรื่องมันมีให้เลือกอย่างมากมาย ถึงขนาดนี้, แล้วเราก็ไม่ได้เลือก เพราะเราไม่รู้จักเลือก เพราะเราไม่รู้ว่าเกิดมาทำไม, เพราะเราไม่รู้ว่าเกิดมาทำไมนี่. ถ้าเราได้รับคำสั่งสอนมาว่า เกิดมาเพื่อได้รับสิ่งที่ดีที่สุด ที่มนุษย์ควรจะได้รับ แล้วก็คงจะง่าย, มันจะคอยถามว่า นิดที่สุดหรือยัง? ได้กามารมณ์ ได้สมรส ได้คูครองนิตที่สุดแล้วยัง? “เอ้า, ยัง” หาทรัพย์มากมายจะเป็นเศรษฐีดีหรือยัง? “เอายัง” มีชื่อเสียง มีชื่อเสียง มีเกียรติยศชื่อเสียงมีอะไร เอ้า ดีหรือยัง? ยัง. ทินตมบุญมี

กุศลที่ทำไว้ เอาดีหรือยัง? นี้ก็จะล้งเล, โดยทั่วไปก็จะว่าพอแล้ว ก็เลยได้อยู่ด้วย เรื่องบุญ เรื่องกุศล, ไม่สามารถจะพ้นขึ้นไปจากนั้นเป็นโลกุตตระ คือมรรค ผล นิพพาน.

นี่เรียกว่า โลก นั้นมัน มีหลายโลก อย่างนี้ และเราเปลี่ยนได้เองก็มี, ถ้าเรามีความรู้ เราเปลี่ยนได้เอง, ถ้าไม่มีความรู้มันก็เปลี่ยนตามธรรมชาติ, เปลี่ยนตามธรรมชาติ นี้ ไม่ได้ไปกี่มากน้อยดอก. ดูธรรมดาสัมมัญจนุชย์เถอะ มันเปลี่ยนได้ก็มากน้อย? มันก็ติดลุ่มหลงอยู่ที่กามารมณ์จนตายบ้าง, ในบางรายก็ลุ่มหลงในทรัพย์สมบัติจนตายบ้าง, บางรายก็หลงในเกียรติยศชื่อเสียงจนตายบ้าง, ไม่ได้มีจิตใจที่โผล่ขึ้นไปพ้นสิ่งเหล่านี้เลย.

นี่จึงขอให้ทุกคนทราบไว้ว่า ธรรมชาตินั้นมีให้เลือกมากมายครบถ้วนอย่างนี้ เราจะเอาอย่างไร, เท่าไร, เพียงไร, ก็คิดดูเอาเอง. ถ้าคิดว่าเกิดมาชาติหนึ่งต้องได้ชั้นดีที่สุด ชั้นเลิศที่สุดแล้วก็ ขอให้ฟังเสียงถึงชั้นโลกุตตระ คือ มีจิตใจอยู่เหนือการปรุงแต่ง ของสิ่งใด ๆ, อะไร ๆ จะเข้ามาทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจนี้ จะน่ารักหรือน่าเกลียดก็ตาม ไม่ทำให้เกิดการ

วิปริตทางจิตใจ, มีจิตใจคงที่ ไม่ยินดีไม่ยินร้าย. ถ้ามีความยินดียินร้าย มันก็จะเป็นอย่างที่ว่า คือจะมีความรักบ้าง มีความโกรธบ้าง มีความเกลียดบ้าง มีความกลัวบ้าง มีความวิตกกังวลนอนไม่หลับบ้าง อาลัยอาวรณ์บ้าง อิจจา วิชาหึงหวงกันไปไม่มีที่สิ้นสุด. นั่นเพราะว่าจิตนั้นมันยังต่ำมาก ไม่มีธรรมชาติพอ แล้วอะไรก็มาปรุงแต่งให้จิตนั้นเป็นชนิดนั้น. ฉะนั้น ชีวิตประจำวันของคนที่ไม่มีความพอ ก็จะเต็มไปด้วยความรักความโกรธ ความเกลียด ความกลัว ความวิตกกังวล อาลัยอาวรณ์ อิจจาวิชาหึงหวงเป็นต้น.

๖ ควรสนใจธรรมชาติ กระทั่งพบนิพพาน.

ถ้าเห็นว่า มัน ควรจะผ่านด่านนี้ กันที่ ก็สนใจ เรื่องธรรมชาติที่สูงขึ้นไป, ที่มาอย่างน่ารักก็ไม่รัก ไล่มันกลับไป ตะเพิดเข้าไปว่า เช่นนั้นเอง, เช่นนั้นเอง, ถ้ามันมาอย่าง น่าเกลียด ก็ไม่ต้องเกลียด ไล่มันกลับไปว่า เช่นนั้นเอง, มันมาอย่างน่าโกรธ ก็ไม่โกรธ มาอย่าง น่ากลัว ก็ไม่กลัว ไล่มันกลับไปว่า อย่างนั้นเอง. มันมา

อย่างน่ารัก มันทำให้หลงใหลเพื่อจะเอา, ถ้าไม่ได้ตาม
 ต้องการมันก็โกรธหรือเกลียด แล้วมันมาในท่าลัทธิให้
 โกรธหรือเกลียด, นี่มาทำให้เราเป็นไฟ มาทำให้จิตใจเป็น
 ไฟอยู่ด้วยราคะ โทสะ โมหะ, ทำชีวิตนี้ให้เป็นไฟ. ถ้าเข้าใจ
 เรื่องไฟ รู้จักไฟที่เผาอยู่ในจิตใจอยู่เป็นประจำแล้ว
 คนเหล่านั้นจะรู้จักพระนิพพานได้โดยง่าย.

เดี๋ยวนี้ไม่มีใครรู้จักนิพพาน พอพูดถึงนิพพาน
 ก็สั่นหัว. ถามว่าอยากได้ไหม? ก็อยากได้ตามแค่ปาก,
 ปากว่าตามขนบธรรมเนียมประเพณี เพราะไม่รู้ว่านิพพาน
 นั้นคืออะไร. บางคนก็เต่าไปเสียไกลอีกว่า นิพพานนั้น
 ก็คือรวยกว่า สวยกว่า มากกว่า กามารมณ์มากกว่า อะไร
 มากกว่า, อย่างนี้ยังผิดหนักขึ้นไปอีก.

นิพพานมันต้องเป็นที่จบ, เป็นที่สิ้นสุดของ
 การหลง; ใช้คำตรงก็ต้องใช้คำว่า ความบ้ำอยู่ในโลก.
 ความบ้ำอยู่ในโลกมีก็อย่าง, ก็อย่าง, ก็อย่าง, ร้อนเป็นไฟ
 ไปก็อย่าง ก็อย่าง มันจบลงสิ้นสุดลงเมื่อบรรลุนิพพาน.
 นิพพานคือเป็นอย่างนั้น เมื่อใดเราว่างกิเลสจิตว่างจาก
 กิเลส เมื่อนั้นจิตอยู่กับนิพพานคือความเย็น.

อย่ากลัวนิพพาน จะกลายเป็นคนโง่บรมโง่. เมื่อ
 ได้ไม่มีกิเลสไม่มีความทุกข์ เมื่อนั้นเป็นนิพพาน. แล้ว
 ทำไมจะต้องกลัวนิพพาน! เมื่อไม่มีกิเลส, เมื่อไม่มีความ
 ทุกข์เป็นนิพพาน, ทำไมจะต้องกลัวนิพพาน. มันก็เป็น
 เรื่องของคนโง่เกินประมาณ ที่ว่าจะต้องกลัวนิพพาน. แต่
 เดียวนี้ก็ให้อภัยได้เพราะไม่รู้, ไม่รู้ว่าเป็นอย่างนั้น ไม่รู้
 ว่านิพพาน คือเป็นอย่างนั้น, แล้วก็บอกกันแต่เพียงว่า
 นิพพานนี้ไม่สุขไม่ทุกข์ ไม่สวยไม่หอม ไม่อะไร. นี้ก็เลย
 กลัวไปเสียอีกว่า มันจะไม่มีความสุขอะไร มันจะจัดชิดเกิน
 ไป ก็ไม่ต้องการนิพพาน.

ถ้าอยาก จะรู้จักนิพพาน แล้วก็จะต้องรีบ รีบรู้
 จักไฟที่กำลังไหม้อยู่ในอกในใจ คือ ราคะ โทสะ โมหะ
 เป็นต้น ที่ไหม้อยู่ในอกในใจ, หรือจะเอากันนอกมาอีก
 ก็ว่า ความรักความโกรธความเกลียดความกลัว ความวิตก
 กังวลอาลัยอาวรณ์ อิจฉาริษยาหึงหวงที่คลุ้มคลั่งอยู่นั้นแหละ
 ที่ทำให้จิตร้อนเหมือนกับถูกไฟนั้นแหละ; ถ้าเอาเหล่านี้นั้น
 ออกไปหมด นั้นแหละคือนิพพาน.

ถ้าไฟคือกิเลสออกไปชั่วคราว ก็นิพพานชั่วคราว, ออกโดยเด็ดขาดก็นิพพานเด็ดขาด; แต่มันก็ออกไปเป็นชั่วคราว พอให้เราเป็นเวลาที่จะผาสุกบ้าง เราจึงรอดตายรอดชีวิต รอดตายมาได้มานั่งมาด้วยกันอยู่อย่างนี้. ถ้ากิเลสเกิดขึ้นเผาตลอดเวลา ตลอดเวลาทั้ง ๒๔ ชั่วโมงจริงๆ แล้ว ตายหมดแล้ว ไม่ได้มาเหลือกันอยู่อย่างนี้, ระยะเวลาที่กิเลสไม่เกิดไม่เผาฉันนี่พอจะมีบ้าง นั่นแหละคือเวลาที่เรารู้สึกสบายใจบ้าง.

ต้องหาอายุอยู่ในโลกด้วยชัยชนะ.

เราหาอายุกลบเกลื่อนไม่ให้เกิดกิเลส หรือไม่ให้เผาจนมากเกินไป อย่างนี้ อย่างนี้แก้ไขกันไปตามเรื่อง, มันก็ไม่ค่อยจะได้ผล มันมักจะกลายเป็นเอาน้ำโคลนมาล้างโคลน. พอเกิดกิเลสไม่สบายใจ จะไปดูหนังดูละคร ว่า จะแก้ไขไม่สบายใจ, พอเกิดความทุกข์ไม่สบายใจ ก็จะไปกินเหล้า เพื่อจะระงับความรู้สึกทุกข์ร้อนในใจ, อย่างนี้เอาน้ำโคลนไปล้างโคลน มันไม่มีที่สิ้นสุด; จะต้องรู้จักทำให้ไม่เกิดกิเลส หรือหยุดกิเลสที่จะเกิดขึ้น.

ฉะนั้นเราต้องมีความฉลาดที่เพียงพอ ที่จะควบคุม ตาหู จมูก ลิ้น กายใจ เมื่อกระทบ อะไรเข้า, แล้วอย่าให้มันงอ. อย่าให้มันมีแต่ความงอ ให้มัน มีความฉลาดเข้ามาทันเวลา รู้ว่า เอ้า, นี่มันอย่างนี้เองนี่, นี่มันตามธรรมชาติเช่นนี้เองนี่, สวยเหมือนจะขาดใจ เอ้าก็เช่นนี้เองนี่, น่าเกลียดเหลือประมาณก็เช่นนี้เอง, หอมก็เช่นนี้เอง เหมือนก็เช่นนี้เอง, อร่อยหรือไม่อร่อย นี่มันวลกระทั่งอะไรก็เช่นนี้เอง, เช่นนี้เอง. เราอยากชิมจะลองก็ได้ แต่อย่าไปหลงกับมัน, ไม่ต้องชิมต้องลองให้เสียเวลา ให้เปลืองอะไรต่ออะไรก็ได้ ก็ยังดี, เรียกว่าอยู่ในโลกต่อไปโดยไม่ต้องจมลงไปในโลก และไม่ต้องหนีโลก.

อย่าเข้าใจผิด เหมือนกับคนเขลาๆ เขาพูดว่าหนีโลก, หนีโลกไปบวช, หนีโลกเอาตัวรอด. หนีออกจากโลก นั้นมันเป็นเรื่องผิด, อย่าคิดจะหนีโลก, แต่จงอยู่ในโลกด้วยชัยชนะ, อยู่ในโลกด้วยชัยชนะ ต่อสิ่งที่เรียกว่าโลก, ไม่ต้องร้องไห้ไม่ต้องหัวเราะ. เดียวนี้มันมีอยู่สองอย่าง พอชอบใจก็หัวเราะว่า, พอไม่ชอบใจหรือ

เป็นทุกข์ก็ร้องไห้, ไม่ต้องร้องไห้ ไม่ต้องหัวเราะ. ถ้า
 อยากจะหัวเราะ ก็หัวเราะแบบเยาะเย้ย, โอ๊ย, ไปเถอะกูไม่
 เอา กับ มึงดอก มันเช่นนั้นเอง มีเพียงเท่านั้นเอง.

นี้เรียกว่า วัชรธรรมะในพระพุทธศาสนาเพียงพอ,
 เพียงพอที่จะมองเห็นว่า สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้น มันเช่น
 นั้นเอง, มันเช่นนั้นเอง. ที่น่ารักก็มาถ้าไปรักมันเข้า
 มันก็เกิดกิเลสตามแบบของความรัก, ที่น่าโกรธเข้ามา พอ
 ไปโกรธมันเข้า มันก็เกิดกิเลสตามแบบของความรัก,
 ที่น่ากลัวมาไปกลัวมันเข้า มันก็เกิดกิเลสตามแบบของความรัก,
 กลัว, อย่าไปเกิดกิเลสแบบนี้. เกิดแต่สติปัญญา^๕รู้ว่า
 ควรทำอะไร กับเรื่องเหล่านี้; ถ้าไม่ควรทำอะไรให้
 เสียเวลา ก็ไม่ต้องทำ ไม่ต้องทำตัดทิ้งไปเลย, แต่ถ้าจำเป็น
 จะต้องจัดการกระทำเพื่อความปลอดภัย เพื่อความอะไรก็
 ตาม ก็จัดการไปโดยไม่ต้องมีความโลภ ความโกรธ ความ
 หลงอะไร.

ทำงานด้วยสติปัญญา, ไม่ทำด้วยความหวัง.

เรื่องนี้ก็จำไว้เป็นหลักว่า ขอให้ทำการงานทุก
 อย่างด้วยสติปัญญา, อย่าทำด้วยความหวัง. อาตมาถาม

เด็ก ๆ ดู ได้ความว่าครูที่โรงเรียนนั้นสอนให้มีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง. อาตมารู้สึกว่าบ้าแล้ว; ถ้าสอนอย่างนั้นมันผิดหลักพุทธศาสนาแล้ว. พุทธศาสนาสอนให้มีชีวิตอยู่ด้วยปัญญา, ด้วยสติปัญญา. ถ้าสอนให้อยู่ด้วยความหวัง ก็คืออยู่ด้วยไฟ, อยู่ด้วยกองไฟ, แล้วพอหวังมัน, ก็ผิดหวังทันที. คิดดูเถอะพอไปหวังอะไรเข้า มันยังไม่ได้ก็ผิดหวังทันที, ไปหวังให้มันผิดหวังทำไม!

ฉะนั้น อย่าสอนให้ลูกเด็ก ๆ ให้อยู่ด้วยความหวัง, อย่าคิดว่าเราจะมีชีวิตอยู่ด้วยความหวัง. เรามีชีวิตอยู่ด้วยสติปัญญาดีกว่า แล้วมันก็ทำถูกต้องเอง ทำถูกต้องเองไปทุกระดับ ๆ, ไม่มีอะไรเผาให้เราร้อน. ถ้ามีความหวัง มีความทะเยอทะยาน ก็คือลงมือเผาตัวเองตั้งแต่ยังไม่ได้ทันจะทำอะไร ก็เป็นความร้อนตลอดเวลา : ก่อนได้ก็ร้อน, ได้มาก็ร้อน, ได้อยู่ก็ร้อน, เก็บไว้ก็ร้อน, กินเข้าไปก็ร้อน, อะไรก็ร้อนไปหมด, เพราะว่ามันโง่ ไม่มีสติปัญญาเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านั้น.

ฉะนั้น ขอให้ทุกคนอยู่ด้วยสติปัญญา, อริชฐานจิต มีชีวิตอยู่ด้วยสติปัญญา, แล้วก็ทำอะไรถูกต้อง, ทำ

อะไรถูกต้อง ถูกต้อง, แล้วก็พอใจ พอใจแล้วก็ เป็นสุข,
เป็นสุขเพราะพอใจ. นี่ อย่างนี้แหละชีวิตนี้ก็มีแต่ความ
พอใจ คือไม่มีความทุกข์. นี่โลกสูงสุดโลกุตระเหนือโลก
หรือสูงสุดกว่าโลก หรือ โลกที่สูงที่สุดไม่มีความทุกข์ ไม่มี
กิเลส. จิตไปถึงนั้นแล้วเกิดกิเลสไม่ได้ ความทุกข์เกิด
ไม่ได้.

ฉะนั้น อย่างกักขังจิตไว้ในความโง่ความหวัง,
ความอะไรอย่างนี้ซิ, อย่างกักขังจิตไว้ใน รากะโทสะโมหะ
โลภะโกรธะ. ศึกษาให้จิตมีสติปัญญา รู้เท่าทันตามที่เป็น
จริง ว่าทุกสิ่งนั้น อย่าไปยึดมั่นถือมั่น กันเข้า, ไปหมาย
มั่นเป็นตัณหา — ของกูแล้วมันก็กัดเอาเจ็บปวดยิ่งกว่าอสรพิษ
กัด. ความยึดมั่นถือมั่นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นตัณหา — ของกู;
ถ้าตัณหาที่นารักก็รัก, ตัณหาที่นาโกรธก็โกรธ, ตัณหาที่นา
เกลียดก็เกลียด, ตัณหาที่นากลัวก็กลัว, อย่างนี้มันก็เต็มไปด้วย
ด้วยความรัก โกรธ เกลียด กลัว สารพัดอย่าง มันก็มี
ความทุกข์.

หวังว่าเราเป็นพุทธบริษัท หรือจะไม่เป็นพุทธ-
บริษัทก็ตามใจ, เรามนุษย์นี้แหละมัน ควรจะมีชีวิตอยู่

อย่างที่ไม่ต้องเป็นทุกข์. ยิ่งถ้าเป็นพุทธบริษัทด้วยแล้ว
 เป็นทุกข์ด้วยแล้ว ก็เสียชื่อเสียงเกียรติยศของความเป็น
 พุทธบริษัท. จะไม่เป็นทุกข์ ก็ต้องมีความรู้ เรื่องที่
 กล่าวมาแล้วนี้ ตามสมควร ว่าตาหู จมูก ลิ้น กาย ใจ
 เป็นสิ่งที่ต้องควบคุม, อย่าให้มันจูงจมูกเรา ให้เราจูงจมูก
 มัน. เราจะควบคุมตาหู จมูก ลิ้น กาย ใจ เอาไว้ในวิถีทาง
 ที่ถูกต้อง, อย่าให้มันจูงเราไปหาสิ่งสนุกสนานเพลิดเพลิน
 สวยงามเอร็ดอร่อย ซึ่งหลงกันนัก, ซึ่งหลงกันทั้งโลกแล้ว.

ควรรู้ทันสถานการณ์ของโลกที่เจริญทางวัตถุ.

เดี๋ยวนี้ทั้งโลกแล้ว, หลงสิ่งสวยงามสนุกสนาน
 เอร็ดอร่อยทางเนื้อทางหนัง ทางวัตถุนั้น เต็มไปทั้งโลก,
 ไม่สนใจเรื่องอื่นแล้ว, มีสติปัญญาเท่าไร ก็คิดผลิตสร้าง
 สิ่งที่ยั่วกิเลสตัณหา ให้มันมากขึ้นแปลกขึ้น—แปลกขึ้น
 —แปลกขึ้น มันไม่ช้าเก่า. เราจะเห็นได้ว่า สิ่งที่มาสนอง
 กิเลสนั้น ถูกผลิตออกมาแปลกๆๆ จนทนอยู่ไม่ได้
 จนต้องซื้อใหม่ทุกที, ก็กลายเป็นว่า ผลิตสิ่งชนิดที่จะ
 ทำลายโลก ขึ้นมามากขึ้น, มากขึ้น, มากขึ้น, อีกทางหนึ่ง

ก็อุตสาหกรรมหาเงินมาก ๆ จะไปซื้อสิ่งเหล่านี้ ซึ่งเป็น
 สิ่งฟุ่มเฟือยไม่จำเป็น, แม้แต่ชาวไร่ชาวนา, เดียวก็จะ
 ทนสมัยจะมีเครื่องใช้ไม้สอยชนิดที่ฟุ่มเฟือย. ทางโน้น
 ก็ผลิตให้มากขึ้น, ทางนี้ก็หาเงินมาเตรียมไว้, แล้ว
 ทั้งสองฝ่ายก็หลงอยู่ในเรื่องของความหลง.

ที่นี้ผลยังไปไกลกว่านั้น คือว่าเมื่อหลงกันมาก
 เข้า ก็มีพวกหนึ่งคณะหนึ่ง เขาต้องการจะครองโลกจะยึด
 ครองเอาโลกทั้งโลกเป็นของเขาคนเดียว เขาก็มีความคิด
 เช่นนั้น. ฉะนั้น จึงละเมิดของผู้อื่น, เกิดเป็นการฉ้อ-
 ฉลขโมยจับปล้น จนกระทั่งกลายเป็นสงคราม. นี้ฝ่าย
 หนึ่งรู้ทัน ก็ต้อนรับด้วยสงคราม, มันก็มีสงครามต่อสง-
 คราม, สงครามกับสงคราม ในโลกนี้มากขึ้น มากขึ้น,
 หากความสงบสุขไม่ได้ อย่างนั้นมันน่าอาย.

น่าอายอะไร? น่าายสัตว์เดรัจฉาน, สัตว์
 เดรัจฉานไม่ได้ทำสงครามกันมากเหมือนคน, แล้วมันก็ไม่
 ได้มีกิเลสลึกซึ้งเหมือนคน, สัตว์เดรัจฉานมันเปิดเผย.
 คนนั้นลึกซึ้งมาก เพราะมีสติปัญญามาก แต่ไม่ใช่สติ-
 ปัญญาที่ถูกต้อง, เรียกว่าสติปัญญาเงโก, สติปัญญาผิด ๆ

ไปในทางที่จะตามใจกิเลส, ยิ่งฉลาดมากก็ตามใจกิเลสได้
มากได้ลึก. ผลดีสิ่งที่ส่งเสริมกิเลสได้มากได้ลึก; ปัญญา
อย่างนี้ไม่ใช่ปัญญาที่แท้จริง, เป็นปัญญาเจโกปัญญาชนิด
ที่ไม่ช่วยให้ใครรอดได้.

เป็นพุทธบริษัท ควรมีปัญญา,
เป็น ^๘ _{๒๒} ^๒ _๒ ผู้ ^๒ _๒ เบิกบาน.

ปัญญาที่แท้จริง คือปัญญาที่ทำให้ ไม่ต้องตก
ไปเป็นทาสของสิ่งใด ๆ กระทั่งไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งใด ๆ,
มีจิตใจเป็นอิสระอยู่เสมอ น่ารักก็ไม่รัก, น่าเกลียดก็ไม่
เกลียด, น่าโกรธก็ไม่โกรธ, น่ากลัวก็ไม่กลัว, ไม่มีอะไร
ที่ต้องวิตกกังวล อาลัยอาวรณ์ อิจฉาริษยา หึงหวงเป็นต้น
มันก็สบายดี. นี่เป็นพุทธบริษัท เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิก
บานอยู่อย่างนี้, ไม่รู้จักคือโง่ โง่คือไปหลงจนเกิดเรื่อง
เหมือนกับหลับอยู่ด้วยกิเลส แล้วจะเบิกบานได้อย่างไร,
มันก็เหี่ยวตายไป ไม่ได้เบิกบานเหมือนดอกไม้ที่เบิกบาน
ชีวิตนี้ไม่มาถึงขั้นที่เรียกว่าเบิกบาน เมื่อไม่รู้ ไม่ตื่น ไม่
เบิกบาน มันก็ไม่ใช่อุทธบริษัท.

เย็น เย็น ๆ เป็นนิพพาน. นิพพานนั้นอย่าไปคิดอะไรให้
 มันมากนัก รู้แต่ว่ามันเย็น, มันเป็นชีวิตที่เย็น. นิพพาน
 จริงก็เย็นจริง, นิพพานไม่จริงก็เย็นไม่จริง, เย็นชั่วคราว
 ก็เป็นนิพพานชั่วคราว. ต้องพยายามเรื่อย ๆ ไป จนให้
 มันเป็นนิพพานจริง. เดี่ยวนี้มันก็อยู่ได้ด้วยนิพพานชั่ว
 คราว, ก็เลสไม่มาเกิดเป็นคราว ๆ นั้นอยู่ด้วยนิพพาน ;
 เพราะฉะนั้นมันจึงไม่ตาย จึงไม่ตาย. ถ้ากิเลสเผาทั้ง ๒๔
 ชั่วโมง มันตายแล้วมันไม่ได้มานั่งพูดกันที่นี้แล้ว. ^๕ขอ
 ให้ขอบคุณพระนิพพาน, หาความเย็นนอกเย็นใจ ^๕เติม
 ลงไปในชีวิตนี้แหละอยู่เป็นประจำ.

เติมธรรมะลงในชีวิตให้เป็นธรรมชีวิต.

ขอให้เชื่อสักอย่างหนึ่งว่า ^๕ชีวิตนี้เป็นสิ่งที่เติม
 ธรรมะลงไปได้ ตลอดเวลาที่ชีวิตยังไม่เติมด้วยธรรมะนั้น,
 ให้ชีวิตนี้มันเป็นสิ่งที่เติมธรรมะลงไปได้. ฉะนั้น ขอให้
 ทุกคนพยายามเติมธรรมะลงในชีวิต คือการประพฤติ
 กระทำถูกต้อง ต่อธรรมชาติ, ต่อกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ,
 ต่อหน้าที่ของธรรมชาติ ตามธรรมชาติ. ^๕นี่เติมธรรมะ

อย่าง^๕ลงไปในชีวิต, ชีวิตก็จะมีธรรมะมาก^๕ขึ้น. ธรรมะ^๕นั้นก็ทำให้ตั้งอยู่^๕ในความถูกต้อง ไม่เกิดกิเลสไม่เกิดความร้อน เรียกว่าธรรมชีวิต.

ธรรมะชีวิต มีชีวิตเป็นธรรมะมีธรรมะเป็นชีวิต ไม่รู้จักความร้อน มีแต่ความเย็น, แล้วก็พอใจในการที่จะมีธรรมะ ก็คือทำหน้าที่—หน้าที่—หน้าที่—หน้าที่ ของตน—ของตน—ของตน, มีหน้าที่อะไร ขอให้ทำหน้าที่อย่าง^๕นั้น, และรู้ว่าหน้าที่คือธรรมะ คือสิ่งที่จะช่วยให้รอด แล้วก็พอใจก็ทำสนุก, ทำหน้าที่สนุกกันไปทุกคน โลกนี้ก็รอด อย่ามีคนที่^๕ไม่ทำหน้าที่, อย่ามีคนที่คอยที่จะคดโกง ฉกฉวยประโยชน์^๕ของผู้อื่น, หรือเป็นผู้ทำลายโลก. ทุกคนทำหน้าที่ ก็หมั่นหมั่นตาทำหน้าที่ ตามหน้าที่ของตนเท่านั้น บ้านเมืองก็จะหมดปัญหา, โลกนี้ก็จะหมดปัญหา.

ทุกชีวิตทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง.

อยากจะพูดให้ฟังเป็นตัวอย่างว่า ตั้งต้นที่คน คนธรรมดานี้ ชาวไร่ ชาวนาก็ทำหน้าที่, ทำหน้าที่ ทำไร่

ที่^{นี้}สูงขึ้นไป พระเจ้าแผ่นดิน, มหาจักรพรรดิ
ก็ทำหน้าที่, เทวดาในสวรรค์ก็ต้องทำหน้าที่ ตามหน้าที่
ของเทวดา, ^{ชั้น}สูงสุดเรียกว่าพวกพรหม พวกพรหม
ก็ต้องทำหน้าที่พวกพรหม, ไม่ทำหน้าที่แล้วตาย^{ชั้น}นั้นแหละ
เทวดาก็ตาม พรหมก็ตาม ถ้าละเลยในหน้าที่ของตน
แล้วมันจะจุด คือตาย^{ชั้น}นั้นแหละ, ทุกคนทุกชีวิตใน
ระดับคน^{นี้}ทำหน้าที่, ทำหน้าที่.

ที่^{นี้} ระดับสัตว์เดรัจฉาน กันที, มองดูว่าสัตว์
เดรัจฉาน ก็ต้องทำหน้าที่. สัตว์ใช้งานวัวควายช้างม้า^{นี้}
ก็ทำหน้าที่ใช้งานได้อย่างดี, สัตว์พิทักษ์รักษาเช่นสุนัข
และแมว^{นี้} สุนัขทำหน้าที่เฝ้าบ้าน เฝ้าขโมยก็ทำอย่างดี,
แมวเฝ้าหนูกก็เฝ้าระวังหนูก็ทำอย่างดี. ถ้ามันเป็นสัตว์ที่
จะให้กินเนื้อ ก็ทำอย่างดี ทำมาอย่างดี รักษามาอย่างดี,
แม้ที่สุดแต่ว่าลิง^{นี้}ชิมะพร้าว ที่ใช้^{ชั้น}ชิมะพร้าวกันอยู่ทั่วๆ
ไปใน^{ชั้น}ดงเถาะ ก็ขอให้ทำหน้าที่ของลิง, อย่าเป็นลิงคดโกง.
ถ้าลิงตัวนั้นมันทำหน้าที่อย่างขยันขันแข็งจริงๆ แล้วก็ วัน
หนึ่งมัน^{นี้}ชิมะพร้าวได้^{ชั้น}ตั้ง ๒๐๐ ลูก. อาตมาเคยถามดู;
แต่ว่าลิงเกิดไม่ทำหน้าที่ คดโกง มันไม่ทำมันก็ได้ไม่^{ชั้น}ลูก.
นี่แม้แต่ลิงที่เอามาเลี้ยงให้^{ชั้น}ชิมะพร้าว ก็ต้องทำหน้าที่, จะ

ให้รอด ก็ตามใจเขา, เขาถืออย่างนั้น. เราจะถือว่าหน้าที่หรือธรรมะ^{๕๕}คือพระเจ้าที่จะช่วยให้รอด, ขอให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว. ก็จะมีความรอด; ฉะนั้นพอได้ทำหน้าที่ก็พอใจ, พอได้ทำหน้าที่ก็พอใจ, ไม่ว่าหน้าที่อะไร เป็นหน้าที่เล็กหน้าที่ใหญ่ก็เรียกว่าเป็นธรรมะเหมือนกันหมด, จะเป็นกรรมกร หรือจะเป็นเศรษฐีก็ทำหน้าที่ของตน, แล้วก็เรียกว่ามีธรรมะของมนุษย์เหมือนกันหมดเลย, ธรรมะมีระดับเดียวกันหมด แม้ว่าผู้ทำจะอยู่ในสถานะที่ต่างกัน. ดังนั้น อย่าได้ดูถูก คนที่เขาดูถูกกัน, เราถือว่าเขาก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เป็นเพื่อนเกิดแก่เจ็บตายของเราด้วยเหมือนกัน.

เมื่อมีความรักกันอย่างนี้ มันก็ไม่มีการเบียดเบียน, มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ทุกคนได้ทำหน้าที่, แล้วทุกคนก็เป็นอิสระ รอดจากปัญหา รอดจากความทุกข์, รอดจากอะไรหมด. นี่เราสร้างโลกชนิดนี้ขึ้นมาดีกว่า, สร้างโลกที่ไม่มีปัญหา, ทุกคนทำหน้าที่ขยันขันแข็ง, ทุกคนรักกันในฐานะเป็นพี่น้องเกิดแก่เจ็บตาย ด้วยกัน. ที่เรียกว่าโลกพระศรีอาริยมุตไตรยมีความหมายอย่างนี้, มี

แต่ความรักความเมตตา กรุณาเต็มไปหมด ทุกหนทุกแห่ง, มีแต่ความขยันขันแข็งในหน้าที่การงานทุกหนทุกแห่ง นี้ ธรรมะมีเมื่อทำหน้าที่, ธรรมะมีเมื่อทำหน้าที่. อย่ามานั่ง สิ้นเซียมซี บวงสรวงอ้อนวอนอยู่ในโบสถ์, อย่างนี้ไม่มี ธรรมะ, ไม่มีธรรมะ ที่นั่นไม่มีธรรมะดอก. ที่มีการทำ หน้าที่ที่หนักก็ตาม ที่นั่นมีธรรมะ, กลางทุ่งนากำลังไถนา อยู่มีธรรมะ. แต่ที่มาสิ้นเซียมซี นั่งไหว้ นั่งอ้อนวอนอยู่ ในโบสถ์นี้ ไม่มีธรรมะ, ไม่ใช่ธรรมะ. พูดอย่างนี้บาง คนไม่ชอบ แต่ความจริงมันเป็นอย่างนั้น, หมายความว่า ธรรมะมี ต่อเมื่อทำหน้าที่, มีธรรมะต่อเมื่อทำหน้าที่ อย่าง ถูกต้อง. คำว่า ถูกต้อง นี้ ความหมายง่ายนิดเดียวว่า ไม่ทำอันตรายใคร และได้ประโยชน์แก่ทุกฝ่าย แล้วก็ เรียกว่าถูกต้อง, ไม่ลืกลับอะไร.

เอาละเป็นอันว่า อาตมาได้กล่าวธรรมะปฏิสัน- ธารกับท่านทั้งหลาย พอสมควรแก่เวลาแล้ว. ขอให้ กำหนดจดจำเอาไป จะใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างไรได้, ก็ ลองดูก่อนก็แล้วกัน, ไม่ใช่ว่าจะต้องไปทำตามทันทีนะ. เอาไปคิดดู เห็นว่าน่าจะดับทุกข์ได้ น่าจะมีประโยชน์

แล้วลองทำดูก่อน, ลองทำแล้วได้รับผลจริง, ที่นี้
เอา เอาแน่, เอาจริง ปฏิบัติจริง ถ้อยจริง อะไรจริง
ก็จะมีประโยชน์อย่างยิ่ง.

เอาตมาขอแสดงความยินดี ในการมาของท่านทั้ง
หลาย สู่สถานที่นั้นอีกครั้งหนึ่ง, อย่างน้อยก็ถือว่าเป็นการ
พบกันในระยะห่างเพื่อนมนุษย์ ที่มีปัญหาอย่างเดียวกัน,
เกิดแก่เจ็บตายอย่างเดียวกัน. ขอให้ได้รับรู้วิธีหนทาง ที่จะ
เอาชนะความเกิดแก่เจ็บตาย, ให้ความ เกิด แก่ เจ็บ ตาย
เป็นของที่ไม่มีฤทธิ์มีเดช, มีอะไรก็หัวเราะเยาะไล่กลับ
ตะเปิดไป มันเช่นนั้นเอง กูไม่เอากับมัน. นี่จิตไม่
ไปรับเอาสิ่งเหล่านั้นมาเป็นทุกข์, นี่เรียกว่าอยู่โลกอื่น
และเหนือโลกไปแล้ว. ขอให้มีความเจริญงอกงามก้าว
หน้า ในทางแห่งพระศาสนาของสมเด็จพระบรมศาสดา
แล้วมีความสุขอยู่ทุกทีพาราตริกาลเทอญ.

รายชื่อหนังสือ ชุด หมุนล้อ

อันดับ	เรื่อง	พิมพ์ครั้งที่
๑.	พระพุทธองค์กาลอน	๔
๒.	การศึกษาคืออะไร?	๑
๓.	การงานคืออะไร?	๑
๔.	ทรัพย์สินสมบัติคืออะไร?	๑
๕.	สิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตสำหรับมนุษย์	๑
๖.	ปัญหาที่เกิดจากการศึกษาไม่สมบูรณ์แบบ	๑
๗.	ปวราณา และธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษา	๑
๘.	ชาติในปัจจุสมุปบาท	๑
๙.	ทางออกที่ ๓ แห่งยุคปัจจุบัน	๑
๑๐.	การบวชคืออะไร?	๑
๑๑.	ศาสนาคืออะไร?	๑
๑๒.	ตัวตนคืออะไร?	๑
๑๓.	อานาปานสติภาวนา	๑
๑๔.	ธรรมะในฐานะสิ่งที่ต้องศึกษา ทั้งชนิดมีตัวตนและไม่มีตัวตน	๑
๑๕.	คุณพระไม่ตาย	๑
๑๖.	คุณพระไม่ตาย และเกิดมาทำไม?	๑
๑๗.	ความรักดี	๑
๑๘.	เกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่า “พระเจ้า”	๑
๑๙.	ครู คือผู้ทำหน้าที่สร้างโลก	๑
๒๐.	การทำวัตรตามแบบโบราณ	๑
๒๑.	ประมวลปรมาัตถธรรมที่คนธรรมดาควรทราบ	๑
๒๒.	โลกอื่น	๑
๒๓.	ความเกิดแห่งทุกข์และความไม่เกิดแห่งทุกข์	๑
๒๔.	นิวรรณ์	๑

โลกอื่น

ในที่นี้ มิใช่ไปถึงได้ต่อตายแล้ว

แต่หมายถึงโลกที่สัมผัสได้ทีนี้และเดี๋ยวนี้ :-

- คำว่า “โลก” นี้มีอยู่จริง กระทั่งใครรู้สึกได้,
- รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ คือโลก.
- โลกเหล่านี้ ทำให้เกิดกิเลส ตัณหา และเป็นทุกข์.
- แต่ถ้าเรามีปัญญา ไม่ตกเป็นทาสอยทนะ, ไม่ทุกข์, ก็เป็นโลกอื่น.
- โลกเปลี่ยนได้ตามความต้องการหรือตามธรรมชาติ.
- ถ้ามีการศึกษา, มีปัญญา, จะเปลี่ยนโลกได้โดยลำดับ เช่น :
จากโลกกาม-รูป-อรูปร, กระทั่งโลกุตตระ หรือนิพพาน.
- คนไม่รู้จักเลือกโลกได้ถูกต้อง เพราะไม่มีธรรมะ,
- ควรสนใจปฏิบัติธรรมให้เลื่อนชั้น กระทั่งจิตอยู่กับนิพพาน.
- ต้องหาอุบายอยู่ในโลกด้วยชัยชนะ, ไม่ต้องหนีหรือจมโลก.
- มองให้เห็นว่าโลกเป็นเช่นนั้นเอง, มีปัญญาให้รู้ทัน.
- ต้องเติมธรรมะลงในชีวิตให้เป็นธรรมชีวิต.
- ทุกชีวิตต้องทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง, ไม่ทำอันตรายใคร.